

ידיעון הפורום לקידום הוראה מהדורה מיוחדת

פעולת הפורום במלחמת "חרבות ברזל"

חשוון תשפ"ד, נובמבר 2023

שלום רב,

גיליון מיוחד זה מוקדש להערכות לפתיחת שנה"ל תשפ"ד בצל המלחמה.

אנו כואבים את לכתם של מרצים, סטודנטים, בוגרים, בני משפחה, חברים – שנרצחו ושנהרגו. יהי זכרם ברוך.

ליבינו גם עם משפחות החטופים, עם נפגעי הגוף והנפש ואנחנו שולחים כוחות לכולם, לכולנו.

אנו, ראשי המרכזים להוראה, מאמינים כי מגיע לצעירים שלנו שנעשה את מיטב המאמצים לאפשר להם למידה חווייתית, רלוונטית, שתקנה להם ידע, מיומנויות וערכים בחייהם- כשיגרה ובוודאי בחירום.

התוצרים שלפנינו הם עדות לרוח המיוחדת של הפורום האקדמי-המקצועי ולדרכי העבודה של הפורום: השיתופיות, הקולגיאיות, התמיכה וההיוועצות ביננו – כמו גם המענה המהיר לצרכי השעה ולאתגריה, הפירגון ההדדי – עוד יילמדו בתורת הארגונים. כולנו יחד שותפים לדרכי עבודה ענייניים וראויים. בימים אלו יש לנו עבודה רבה במוסדות שלנו – לנווט, לתמוך ולפעול. כוח להמשך – ותודה,

פרופ' ניצה דוידוביץ,
ראש תחום הערכת איכות וקידום ההוראה,
אוניברסיטת אריאל
יו"ר הפורום לקידום ההוראה בישראל

זה שלוש שנים, שמערכת ההשכלה הגבוהה נמצאת בטלטלה. מידעון זה מביא לידי ביטוי את פעילותם של צוותי המרכזים לקידום ההוראה מהמוסדות האקדמיים לגוניהם, ושל פורום ראשי המרכזים לקידום הוראה במעבר משיגרה לחירום ומבקש לרכז הן את העשייה והן את המלצתנו להערכות לפתיחת שנה במוסדות האקדמיים בעת הזו.

היחידות לקידום ההוראה והלמידה התגייסו בזמן קצר, לתרום מניסיונם ולאפשר מענה לסטודנטים, למרצים ולמוסד האקדמי במגוון נושאים:

- תכנון והיערכות **בעת המלחמה**
- הוראה, למידה והערכה **גיוס התובנות של ההוראה מרחוק בתקופת הקורונה לעת הזו**
- **שילוב בינה מלאכותית** בהשכלה הגבוהה: כלים ואתגרים בשילוב ויישום AI בתוכניות לימוד באקדמיה בכלל ובעת הזו בפרט
- **התייחסות להערכה רב מימדית** של קורס ותכנית לימודים
- הפעלת **מרחבי למידה מגוונים**

דבר העורכת

בשבעה באוקטובר החל אירוע ששינה את המציאות של כולנו והעמיד שאלות גם לגבי התמודדות הסגל האקדמי ופתיחת שנת הלימודים.

פורום ראשי המרכזים לקידום הוראה פועל לקידום מדיניות, כלים ושיטות להוראה, אמון על מערך התמיכה, ההכשרה והליווי של המרצים בכל הקשור לדרכי ההוראה ועל מחקר בתחום. בעתות חירום הופכת היכולת הזו לקריטית אף יותר עבור המוסדות להשכלה גבוהה- היא שמבטיחה את היכולת שלהן לסייע לסגל להמשיך וללמד ולשמור על רציפות בעשייתם.

הפורום פועל לאורך השנים כקהילה מקצועית, יודע להתארגן במשותף בצורה מהירה ומקצועית ולתת מענים גם בעתות משבר והתנסה בכך גם בתקופת הקורונה. מיד עם פרוץ מלחמת "מרכבות ברזל" התארגן הפורום ועסק בחשיבה ופיתוח מענים וכלים לפתיחת שנת לימודים תחת מה שמכונה "שיגרת חירום".

באסופת הכתבות הנוכחית ניסינו לרכז את עשיית המרכזים בעת הזו, בניסיון לתת מענים למרצים לקראת פתיחת שנת לימודים שונה מכל מה שהכרנו- כל אחד בארגונו ולהציג את תוצרי העשייה המשותפים.

האסופה תעיד במידה רבה מאוד, על יכולות הפורום וייחודיותו. אנו תקווה כי הדברים יהוו תשתית לקבלת ההחלטות במל"ג ובמוסדות להשכלה גבוהה בכל הקשור לתחום ההוראה בשיגרה, ובוודאי גם בתקופת משבר.

ד"ר יפעת לינדר

ראש היחידה למצוינות וחדשנות בהוראה,
המכללה האקדמית תל חי

פעולת הפורום לקידום הוראה

הכשרת סגל בעת מלחמה – כולנו קהילה רקמה אנושית אקדמית אחת

עם פרוץ המלחמה יזמנו קהילה לומדת בראשות מרכזי ההוראה, חברי הפורום וחברי סגל באקדמיה, שנרתמו לשתף בנושאים רלוונטיים. אנו נפגשים פעמיים בשבוע למפגשים, אותם פתחנו בפני סגל ההוראה בכל המוסדות, מתוך תפיסה הוליסטית של נושאים החוצים דיסציפלינות. כל ההרצאות מוקלטות לטובת סגל ההוראה באקדמיה בישראל. זוהי הזדמנות להודות לכל מי שנתם. ניתן לפנות אלינו – לכל יוזמה בנושא

מערך ההכשרות

מרצה	מועד	נושא	קישור
ד"ר חיים אמסל	25/10	מטראומה לחוסן: תפקיד המרצה	קישור להקלטה
אפרת ליברמן	31/10	הוראה אמפתית בכלל ובימי מלחמה בפרט	קישור להקלטה
פרופ' גד יאיר	2/11 שעה 17:00	השימוש בבינה המלאכותית להוראה	קישור להקלטה
פרופ' ניצה דוידוביץ' ד"ר איתמר שבתאי אפרת ליברמן	5/11 שעה 18:00	הוראה ולמידה בשעת חירום התאמת הסילבוס והקורס למצב החדש	הקלטה
מאיר קומר	8/11 שעה 17:00	בניית תוכנית הערכה בשילוב כלי AI	הקלטה
ד"ר שרית לארי	13/11 שעה 17:00	כיתה וקמפוס מגוונים בזמנים מתוחים: התמודדות עם אתגרים וניהול שיח	קישור לזום
פרופ' גילה קורץ	15/11 שעה 17:00	ההשכלה הגבוהה ובינה מלאכותית יוצרת (GenAI): הלכה למעשה	קישור לזום
ד"ר חוה בן חורין	20/11 שעה 17:00	הוראה אפקטיבית בזום - איך נעודד השתתפות ומעורבות של הסטודנטים בשיעור?	קישור לזום

התמודדות עם אתגרים וניהול שיח בכיתה ובקמפוס בזמנים מתוחים

מפגש שמטרתו הייתה עם כלים המסייעים לטווח ארוך להתמודדות בכיתה ובקמפוס בזמן משבר זה הן הבהירות על עקרונות הפסיכולוגיה החברתית בנושאים נרחבים המלווים לניהול שיח בכיתה ובזמן לחיפוש קול ולהיענות דעה לצד הצבת ובהנחה כוללת השיח. הכלים וההמלצות מהמפגש למוצאת ולמורים מחתומי דעת שנים

יום שני, כ"ט חשוון, 13/11/2023
17:00-18:00

[קישור לזום](#)

חברתית

הדמיונות ואתגרים בשילוב יישומי GenAI בקולטה לטכנולוגיות למידה, HIT, שיתוף בתובנות מהרשתות של סגל הפקולטה והסטודנטים

יום רביעי, ג' כסלו, 15/11/2023
17:00-18:00

[קישור לזום](#)
(בהתאמה הפקולטה)

פרופ' ניצה קורץ
דוקטור הפקולטה לטכנולוגיות למידה
המכון הטכנולוגי החלף HIT

הוראה ולמידה בשעת חירום התאמת הסילבוס והקורס למצב החדש

ההצגה תעסק ב:

- מבט כלל מערכת כיצד להתאים את ההלך שעבר הסטודנט ברמת הפקולטה/המחלק.
- דמות המרצה כפדגוג וכדמות אמפתית המשרתת חוסן והקשר בין לבין הסילבוס.
- כיצד להתאים את חוגי המידה לתנאים רלוונטיים ובדי השנה תחת הוליים ואחרים שנוגעים במצב המלחמה.

ההכחאה מתקיימת ב 5/11/2023

[קישור להקלטה](#)
[קישור למצגת](#)

מטראומה לחוסן: תפקיד המרצה

ההרצאה תאפשר למרצים להרחיב את ראייתם מעבר לפגיעה הנפשית האפשרית כתוצאה מהמלחמה והקשר להוראה.

ההכחאה מתקיימת ביום רביעי, י' בחשוון, 25/10/23

ד"ר חיים אמסל
ראש המרכז לקורס ולמידה,
הפקולטה הפקולטה החלף HIT

[קישור להקלטה](#)
[קישור למצגת](#)

מסמך מרכז להמלצות ופעולות שהכין הפורום והופץ לכלל המוסדות בארץ

הפורום כתב והפיץ מסמך מרכז של המלצות למוסדות האקדמיים לקראת פתיחת שנת הלימודים. במסגרת זו פעלו בפורום חמישה צוותי עבודה בנושאים הבאים:

- המלצות ברמת כלל מוסדית
- התאמת הסילבוס
- מתן מענה לאוכלוסיות מיוחדות
- מתן מענה להתמודדות עם הוראה בכיתה מגוונת מבחינה תרבותית
- בניית חוסן ארגוני – פדגוגי

כל אחד מצוותי העבודה הכין רשימת המלצות ודגשים ופיתח חומרי הדרכה רלוונטיים באתר שמתעדכן כל העת. כל החומרים הופצו לכל היחידות לקידום הוראה במוסדות האקדמיים בישראל ומשמשים תשתיות להערכות לפתיחת שנת הלימודים הקרובה.

[להלן המסמך המלא](#)

[להלן הכניסה למאגר ההמלצות והרעיונות](#)

[המתעדכן למרצים](#)

להלן מסמך ההמלצה להערכות לחזרה ללימודים בתקופה של מלחמה ומשבר-[המלצה לשיח עם סטודנטים והתנהלות מול קונפליקטים בשיעורים](#)

היערכות להוראה בעת החירום - היחידה לקידום איכות ההוראה והלמידה, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

ראשי המרכזים ושאו בו מהם רעיונות מועילים לסיוע לחברי הסגל. הדיון בסוגיות הווערות בפורום עודד אותנו לנקוט בעמדה מקצועית במהירות על אף החשש לפעול בזמן שבו החברה הישראלית שרויה באבל ובחרדת המלחמה.

בנוסף להנחיות שהצענו, ביקשנו ללמוד על הצרכים של הסגל כדי לכוון את פעילות היחידה ובעזרת סקר צרכים שפרסמנו לסגל גיבשו רשימה של מפגשי הדרכה נחוצים, ותהליכי ליווי אישיים שיסייעו לסגל להתמודד עם ההתאמות הנדרשות בקורסים, ובחשיבה מקדימה על פתרונות למצוקות שצפויות להתעורר (למשל נפיצות היחסים בין יהודים לערבים בכיתה). בעקבות הסקר אנו נותנים מענה אישי לעשרות חברי וחברות סגל שביקשו לתכנן מחדש את הקורסים שלהם ולהתאים אותם לתקופה; מציעים רשימה מגוונת של סדנאות שינחה צוות היחידה בנושאים של גיוון דרכי למידה, תכנון הוראה, ניהול העומס הקוגניטיבי בלמידה, ביסוס אקלים חיובי, שימוש בהוראה דיגיטלית, הפקת סרטוני למידה ועוד. כמו כן, יצרנו שיתופי פעולה עם סגל המחלקה לפסיכולוגיה וכן צוות מלשכת סגנית הנשיא למגוון והכלה שיעבדו עם סגל ההוראה על פיתוח חוסן אישי וכיתתי ועל הוראה בכיתה מגוונת מבחינה תרבותית.

קשיי הלמידה הצפויים יחד עם המורכבות של חזרה ללמידה בקהילה מעורבת בקמפוס עומדים במרכז החשיבה והתכנון שלנו ושל גורמים נוספים במוסד. אנו שוקדים יחד על גיבוש פתרונות מגוונים ומותאמים לפקולטות ולמחלקות השונות בהתאם לקהל הסטודנטים והצרכים של חברי וחברות הסגל וכן מתכננים סיוע מתמשך לאורך הסמסטר.

ד"ר מיכל ארז

מנהלת היחידה לקידום איכות ההוראה ולמידה

אירועי ה-7.10 טלטלו את החברה הישראלית. רשמיה של ההתקפה הנפשעת נחרטו בכולם והם מצויים אתגר שטרם הכרנו גם בפני אנשי חינוך ומוסדות ההשכלה הגבוהה. חששות מפני ההשלכות האפשריות על תהליכי ההוראה והלמידה הובילו אותנו ביחידה לקידום איכות ההוראה והלמידה באב"ג לגבש יחד עם גורמים נוספים במוסד מענים שיסייעו לחברי הסגל להתמודד במצב של חוסר ודאות. כבר עתה ברור שקשה יהיה לקיים סמסטר שגרתי, בין אם משום קיצור אפשרי של הסמסטר ובין אם משום קשיי הלמידה הצפויים, שירות מילואים או התמודדות עם אובדן וטראומה.

במישור הישיר, של עבודה מול חברי וחברות הסגל, כתבנו מסמך הנחיות והמלצות שיסייע לחברי הסגל להיערך עוד לפני תחילת הסמסטר וגם מציע עקרונות פעולה להתמודד עם סיטואציות שונות בשיעורים. המסמך נשען על העקרונות של הוראה בצל טראומה (trauma-informed instruction) שמציעה להבחין בין התהליך החינוכי בכיתה לבין תהליכים טיפוליים ומחייבת זהירות בעבודה עם הסטודנטים. המסמך מציג בפני המרצים את הקשיים הרגשיים והקוגניטיביים הצפויים של הסטודנטים ולתכנן את נושאי הקורס, מהלך הקורס ותהליכי ההערכה בו לאור זאת. הצענו למרצים עקרונות מנחים למיקוד תכני הקורס, צמצום ודירוג אירועי ההערכה, גיוון דרכי הלמידה וכן ביסוס יחסי אמון וקשר חיובי עם הסטודנטים החל מהשיעור הראשון ולאורך הסמסטר. נציגי היחידה השתתפו במפגשי ועדת ההיגוי של פורום

אגף למידה והוראה אוניברסיטת בר אילן

העקרונות כוללים: שמירה על קשב ואמפתיה, פדגוגיה מותאמת, וודאות בימים של חוסר וודאות וקידום תחושת בטחון ושייכות בקרב הסטודנטיות. הערכה מתייחסת למצבי למידה שונים: כאשר לא כל הלומדות והלומדים יכולים להגיע לקמפוס. כמו כן, הערכה מתייחסת לעומס הגדול המוטל על כתפי המרצות והמרצים ונותנת בידיהם כלים ליעול תהליך ההכנה וההוראה עצמה. בנוסף מוצעים קישורים לגופים בקמפוס, המציעים סיוע בהתמודדות עם היבטים שונים של חוסן ובניהול סוגיות של מגוון ומגדר בכתה בתקופה מורכבת.

הערכה מונגשת למרצות ולמרצים בסדנאות כלליות, פקולטטיות ומחלקתיות. צוות האגף מלווה את הנהלות הפקולטות, המחלקות, המרצות והמרצים בתהליך ההכנה והחשיבה על למידה והוראה עם החזרה לשגרת למידה.

בנוסף לתמיכה והליווי שהאגף מציע בשגרה אם בצילום והפקה ואם בליווי פדגוגי וטכנולוגי, האגף מציע לסגל מגוון של סדנאות מותאמות לתקופה הכוללות פדגוגיה של חוסן, התייחסות למגוון, למידה מרחוק, שימוש בכלי בינה מלאכותית ועוד.

בנוסף, יצרנו [ערכה](#) לתמיכה במרצות ובמרצים בתהליך החזרה ללמידה ולשגרה שתיווצר בה. הערכה כוללת משאבים והמלצות לתכנון ולניהול למידה והוראה בזמנים מורכבים. היא נוגעת בממדים שונים החל מקיצור הסמסטרים והחופשה ביניהם, המחייבים הידוק של הקורסים ושינוי תהליכי ההערכה, ועד עקרונות ויישומים התומכים בלמידה ובהוראה.

מה עושים מחר בבוקר?
תקופת ההמתנה לפתיחת הסמסטר

- מפגש מקדים עם הסטודנטים בזום או הקלטת מסר לסטודנטים.
- צמצום החומר לקראת קיצור הסמסטר.
- הערכות ללמידה הירידית/מרחוק.
- יצירת אתר קורס עשיר ומאורגן בסביבת למדה [דוגמה לתבנית מומלצת לחומרי הדרכה](#) לתמיכה: 03-5317712/4 מייל
- מינוי סטודנטים לשיתוף סכומי שיעור ותקשורת עם הסטודנטים שאינם נוכחים.
- בחינה מחדש של [מהלכי ההערכה](#) בקורס גם לאור קיצור הסמסטר – בדגש על הערכה תהליכית התורמת להפחתת לחץ ועומס. (ולא לשכוח לעדכן את מדור בחינות).
- הכנת שיעור פתיחה ומצגת להצגת הקורס לסטודנטים.

פדגוגיה מיטיבה
בימים מורכבים
משאבים והמלצות לתכנון וניהול תהליכי למידה בזמנים מורכבים
[ביצול]

הערכה תהליכית
בתקופה של מתח ולחץ שימוש בהערכה המבוססת בעיקר על בחינה מסכמת יחידה היא ארוע המייצר מתח ולחץ נוספים ואינה מומלצת. כמו כן עם קיצור הסמסטר תקוצר גם ההפסקה בין הסמסטרים והזמן שמוקדש להיבחנות. לכן, עדיף לפזר את הליך ההערכה על פני מספר ארועים נפרדים במהלך הקורס, ולאפשר לסטודנטיות וללומדים מתהליך ההערכה ושיפור מתמיד לצד יצירת תחושה שכל אירוע הערכה אינו "גורלי" אלא מהווה שלב בלמידה ומשרת אותה.

פורטפוליו
הגשת תוצרים שונים במהלך הלמידה וקבלת משוב בכל הגשה ולבסוף בחירת מדגם עבודות מתוכן עליהן ניתן הציון הסופי.

הערכה עצמית לפי ממונ
שיתוף הסטודנטים במחווון טרום המשימה – בדיקה עצמית של הסטודנטים את המשימה, מתן ציון ותקווה.

הערכת עמיתים
הסטודנטים מתבקשים להגיש משימה, ולהעריך את אותה משימה שהוגשה על ידי סטודנטים אחרים בקורס על פי מחווון ידוע מראש.

בחנים ותרגילים בבדיקה אוטומטית
בחנים אמריקאיים מובנים במערכת למדה אשר נבדקים עצמאית על ידי המערכת. הדבקה לשימוש.

יובל שרייבמן
סמנכ"ל למידה והוראה

צוות חמ"ה (חדשנות ומצוינות בהוראה), מכללת עזריאלי

קבוצות מגזריות שונות, ותקווה כלכלית ומשקית. בימי משבר וטראומה, מתקיימת הקצנה בין קבוצות, יחוס שלילי קטגורי לקבוצת ההתייחסות האחרת ומעט יכולת הכלה ואמפטיה. בימים מאתגרים אלו חשוב לנו לדבר על השיח הן בקמפוס והן ברשתות שהפכו להיות זירה משמעותית ביותר. לאור אתגר זה ראינו צורך דחוף לגבש מדיניות מוסדית סדורה, הוגנת ושקולה. יחד עם ד"ר מאיה דה-פריס ממרכז אקורד באוניברסיטה העברית, בנינו מספר סדנאות לקהלים שונים במכללה ואחת ייעודית לסגל האקדמי שעסקה בהכנה ללמידה בכיתות - כלים לאינטראקציות בין סטודנטים ממגזרים שונים. בימים אלו אנחנו שוקדים על הכנת מתווה לקיצור הסמסטר והתאמת הסילבוסים במחלקות השונות. בקרוב נשמח לשתף בכלים שאנחנו יוצרים. כל ההקלטות של המפגשים והחומרים המלווים נמצאים בקישור [הבא](#).

המלחמה שפרצה בתחילת אוקטובר, הציבה בפני המוסדות האקדמיים בישראל אתגרים במישורים רבים: ברמת החוסן האישי והאירגוני, ברמת ההוראה, ברמת המתח והשיח בין קבוצות שונות בקמפוס וגם ברמה שפחות הכרנו, רמת השיח ברשתות החברתיות. כבר בימים הראשונים למלחמה, צוות חמ"ה (חדשנות ומצוינות בהוראה, ד"ר דנה ספיר, יניב גיר, איתאל נחמני ויונית וסטמן סדן) נפגש עם הנהלת המכללה וראשי המחלקות בכדי לסייע למאמץ המכללתי הכולל. אנחנו פועלים בשיתוף פעולה מלא עם הגורמים השונים במכללה ותורמים מהניסיון וידע שלנו. ברמת החוסן האישי ואירגוני, סייענו לדיקאנט ולמשאבי אנוש בגיוס מרצים מהשורה הראשונה לסדנאות שונות. מטעם המרכז בחרנו להתייחס ספציפית לשיח של המרצים עם הסטודנטים ולהעניק להם כלים להתמודדות בתחום.

לצורך כך קיימו סדנא לסגל האקדמי עם פרופ' מירב

חן מהמכללה האקדמית תל חי שעסק בנושא - **שיח עם סטודנטים - מענה ריגשי בזמן משבר**. בתחום ההוראה האקדמית, זיהינו צורך לחזק את מיומנויות הזום שהמרצים רכשו כבר בתקופת הקורונה כדי לעדכן אותם בחידושים ולרענן ושכלל את דרך ההוראה, לשם כך יצרנו סדנא אותה הוביל **ד"ר ערן גל** ועסקה **בהוראה אפקטיבית בזום**. על מנת לאפשר לכמה שיותר מרצים להתנסות, הצענו לכל סדנא שני מועדים. האתגר הבא היה לתת מקום לאתגר הבינה המלאכותית שפרץ לחיינו לפני שנה ומביא ערך להוראה וללמידה ולבדוק איך ניתן למנף אותו לטובת ההוראה והלמידה בשעות חירום. לצורך זה בנינו סדנא נוספת על **ד"ר ערן גל** שעסקה בנושא: **למידה פעילה מרחוק - יישומי AI**. גם סדנא זו הועברה

בשני מועדים ואפשרה למשתתפים ללמוד ולהתנסות. מכללת עזריאלי מיום היווסדה, שואפת להיות בבואה של קיום חברתי הוגן, סובלני, לגיטימי ובעל ערך הכולל

ה. כללי: צעדים בנוי אמון המעודדים פניות ללמידה ומפחיתים שיח מוקצן

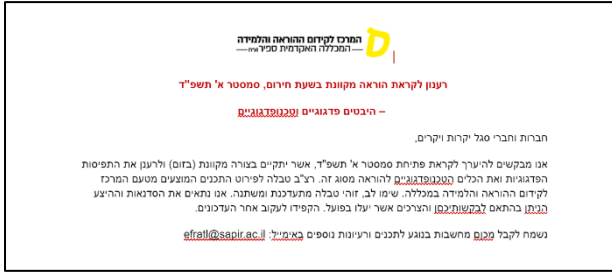
המלצה	מטרה	הסבר
מאמץ ללמוד את שמות הסטודנטים	הקטנת האנונימיות והגדלת תחושת שייכות ומחויבות אישית	
למידה פעילה ומעורבת	קשב מקצועי ואינטראקציה חיובית	הזמנה למעורבות בשיח המקצועי בכיתה מייצרת תחושת רלבנטיות ומגבירה את הקשב, במיוחד בימים טעונים אלה, וכן מגבירה היכרות על בסיס מקצועי
חלוקה לקבוצות לפי בחירה של הסטודנטים	מינעת קונפליקט בעת משבר - שמירה על הקבוצה "הטבעית"	בזמנים מתוחים לא מומלץ ליצור קבוצות מעורבות שאינן מכירות זו את זו, אלא להקל על האינטראקציה
תיווך המרצה בניהול שיח קבוצתי מעורב הגדרת תיאום ציפיות בכניסה לכיתה לגבי גבולות השיח וענייניות רקע בזום	מוגנות לצד שיח עמיתים גבולות ושיח אקדמי מקצועי לצד אמפטיה	כאשר ישנם מפגשים בין סטודנטים, חשובה "הגנה" והתיווך שמספק המרצה הכרה במורכבות התקופה מעבר לרגיל הצבעה על גבולות השיח המצופים, ולהתמקד במטרות מקצועיות של הקורס והכשרת מהנדסים.
הוראה גמישה, אנושית ואישית (SEL - Social Emotional Learning)	רלבנטיות וגמישות בהוראה ובהערכה לאור המצב, תוך יצירת מענים דיפרנציאליים	תמיכה, התאמות וסיוע לבעיות מגוונות שצפויות להיות בעת הזו יכולה לסייע רבות לסטודנטים לעבור את התקופה בצורה טובה יותר. גמישות במטרות הערכה, הרצאות מוקלטות ומסודרות, מענה שיתי תקופתי לשאלות גם כאשר מתקיימת למידה א-סינכרונית, משימות יצירתיות הנוגעות לפתרונות לקהילה ולחברה וכדומה, יוכלו להתייחס למגוון הרב של צרכים בעת הזו, לשדר מסר של אכפתיות ולהדגיש את חשיבות נושא המדעים, ההנדסה והטכנולוגיה לכולנו.
המרצה כגורם מתווך לצרכים אישיים ונפשיים של הסטודנטים	איש/אשת האקדמיה כחלק ממכלול מענים במכללה	בתקופה טעונה זו, חשוב לאפשר "שחרור" של חוויות שעלולות להיווצר במהלך השיעור לזמן/מקום אחר, מבלי ליצור תחושת דחייה או התעלמות הזמנה לשיחה אישית בשעות קבלה או הפניה לדיקאנט. כמו כן, רצוי להתעדכן באופן רציף עם נציגי הכיתות לגבי צרכים שונים שעולים. חשוב לזכור: אנשי הסגל האקדמי אינם מטפלים, ואין זה תפקידם. הדגש הוא ביצירת אמפטיה אנושית לצד שמירה על גבולות מקצועיים ברורים.

יונית וסטמן סדן, טכנופדגוגית ומנהלת נתונים ומידע
ד"ר דנה ספיר, מנהלת מרכז חמ"ה

המרכז לקידום ההוראה והלמידה, המכללה האקדמית ספיר

במקביל למתן תמיכה וסיוע, המרכז לקידום ההוראה

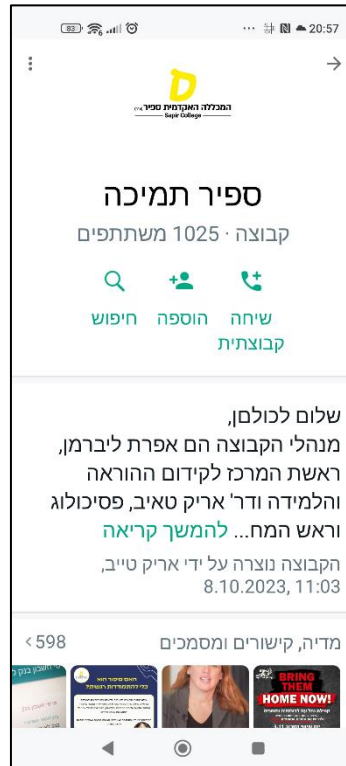
והלמידה במכללה פתח בתהליך לתכנון החזרה ללמידה מקוונת. היות ולא ניתן לחזור לשדרות, הלימודים בסמסטר א' ייערכו בצורה מקוונת, דרך ממשק הזום. הגדרנו במדויק מה תהיה המטרה של כל שבוע: בתחילה סדנאות לכלים בסיסיים, לאחר מכן סדנאות להעשרה פדגוגית וכו'. במקביל לקיומן של סדנאות בשלל נושאים, פתחנו בתוך האתר הייעודי לתמיכה בהוראה, אריח בשם "הוראה בשעת חירום", שם ריכזנו מגוון של סרטונים, מדריכים וסדנאות ייעודיות לזמן זה. אנחנו מקיימים כמעט בכל יום במהלך השבוע מפגשי זום פתוחים לחשיבה ודיון בנושאים פדגוגיים וטכנולוגיים אליהם מצטרפים כלל חברי הסגל ומובלים על ידי אפרת ליברמן ראשת המרכז ושלום דדון, הטכנולוג של המכללה. לצד פגישות אלה, ד"ר שני דליות מקיימת מידי יום מפגשים אישיים עם מרצים לעבודה אישית ופרטנית להתאמת הסילבוס למצב החדש.

המרכז עובד בשיתוף פעולה הדוק ומלא עם נשיא המכללה והמנהל לעניינים אקדמיים, על מנת להיערך להוראה המקוונת. אנו מחפשים מקומות ברחבי הארץ בהם נוכל להיפגש מידי פעם בצורה פרונטאלית במהלך הסמסטר, מפרסמים מסמכי הנחיות לפעולה לכלל הסגל ומתמרנים בין הקשיים האובייקטיביים של כלל המוסדות לקשיים הפרטניים שלנו בשל המיקום הגיאוגרפי בו אנו נמצאים והעובדה שרבות רבים מבין הסטודנטים שלנו יהיו גם במילואים, אבל גם מפונים מבתיהם.

אפרת ליברמן
ראש המרכז לקידום ההוראה והלמידה

המכללה האקדמית ספיר ספגה בשבת של ה 7/10 מספר אבדות גדול במיוחד. מבין חברי סגל המכללה והעובדים ישנם נרצחים, פצועים וגם בני משפחה חטופים. במכללה הממוקמת כ- 4 ק"מ מרצועת עזה, צמוד לשדרות, כמעט כל העובדים גרים בעוטף וגם מרביתם המכרעת של הסטודנטים. אלפים מהם פונו מביתם, חלקם הגדול ללא ציוד בכלל, רק עם הבגדים שעל גופם.

ביום ראשון ה 8/10, ראשת המרכז לקידום ההוראה והלמידה, אפרת ליברמן בשיתוף עם ד"ר אריק טאיב, פסיכולוג וראש המחלקה ללימודים רב תחומיים במכללה, פתחו קבוצת וואטסאפ בשם: "ספיר תמיכה". מהר מאוד הקבוצה הלכה וגדלה וכיום היא כוללת מעל לאלף משתתפים. במסגרת הקבוצה ניתן מענה לכל צורך שעלה מצד סגל המכללה והסטודנטים. היות ורבים מהסגל המנהלי פונו מבתיהם

ולא נגישים, הקבוצה היוותה מוקד מענה לסטודנטים. בקבוצה ניתן מענה הן לצרכים בסיסיים כמו דיון, ציוד (מחשבים), הן לצרכים רגשיים והן לשאלות הקשורות לחזרה ללימודים ומענה בהיבטים העובדה שהקבוצה כוללת הן חברי סגל והן סטודנטים הקלה

על האחרונים לראות בה מקור נוח ונגיש לפניה בכל צורך ועניין. דמותם של המרצים בלטה כמשמעותית במיוחד עבור הסטודנטים.

היערכות הדקאנט לחדשנות בהוראה ובלמידה- אוניברסיטת תל אביב

בדקאנט הורחבו, כדי לאפשר הפקה מקצועית של תוכן אקדמי. פותחו עזרים לסגל ההוראה, דוגמת פורמט לסילבוס מותאם.

המישור השלישי הוא קהילה וממשקים. הדקאנט יזם פגישה של פורום סגני דקאן להוראה, מובילי למידה וטכנו-פדגוגים במסגרת התקיים שיתוף ידע באשר לאופני היערכות בכל יחידה אקדמית, במטרה לשאוב רעיונות זה מזה ולדון באתגרים שדורשים מענה ותמיכה נוספת. הושם דגש גם על מענה מותאם לסגל נקלט חדש (כחלק מתכנית [TAU TEACH](#)) ומתרגלים חדשים (הרחבת ההתייחסות לשיעור הראשון ולהגדרת נורמות שיתוף, במסגרת הכשרתם להוראה).

לבסוף, הדקאנט פועל כדי לסייע לחברה והעמיד את שירותי עיצוב הלמידה הדיגיטלית והפקת הוידאו גם לטובת פיתוח סרטונים המקדמים חוסן ומיועדים לציבור הרחב או לקהילות שנפגעו. בשיתוף פעולה עם הפקולטה למדעי הרוח ותכנית 'שאר רוח' בתמיכת קרן מנדל, הוקם במהירות אשכול טעימות על פלטפורמת CampusL בשם '[רגע לרוח](#)', שיוכל להוות הפוגה מהעיסוק במציאות המורכבת.

אורטל אנגלברג

ראש תחום עיצוב למידה

הדקאנט לחדשנות בהוראה ובלמידה

על מנת לקדם את היערכות לפתיחת שנת הלימודים בצל המלחמה, פעל ופועל הדקאנט לחדשנות בהוראה ובלמידה במספר מישורים.

המישור הראשון הוא [גיבוש המלצות מקצועיות לסגל ההוראה](#) להתאמת ההוראה, הלמידה וההערכה בקורסים. בגיבוש המלצות לקחו חלק אנשי מקצוע מתוך הדקאנט בתחומי הפדגוגיה, טכנו-פדגוגיה והערכה, וכן התקיימה היוועצות עם גורמי מקצוע בתחומי בריאות הנפש (פסיכולוג האוניברסיטה וצוות מקצועי מבית הספר לעבודה סוציאלית), הוראה בכיתה מגוונת (הנציבות לשוויון ומגוון באוניברסיטת תל אביב, ארגון 'אקורד') והשתתפות בקבוצת חשיבה מטעם פורום ראשי המרכזים לקידום הוראה. למעלה מ-2,500 חברי וחברות סגל כבר נחשפו להמלצות שנסובו סביב 4 תחומים מרכזיים: [התאמת הקורס](#) [וההערכה](#), [הנגשת תכני הקורס](#), [המלצות לשיעור הראשון וניהול שיח מאתגר](#). לקראת פתיחת הסמסטר יתקיים מפגש מקוון לסגל שיקיף היבטים שונים של הוראה בעת מלחמה.

המישור השני הוא הנגשת כלים ושירותים ליישום ההמלצות. הדקאנט מציע פגישות ייעוץ לחשיבה משותפת על קיצור הקורסים והתאמת הסילבוס, ארגון אתר הקורס והנגשת חומרי למידה וכן התאמת אמצעי ההערכה. בנוסף, הונגשו מדריכים הנוגעים לארגון אתר הקורס, הקלטת שיעורים, הקלטת סרטונים, הוראה מקוונת סינכרונית ועוד. שירותי עיצוב הלמידה הדיגיטלית והפקת הוידאו באולפנים המקצועיים

עשייה בזמן מלחמה - מכללת אורנים

המלחמה תפסה את כולנו רגע לפני פתיחת שנת הלימודים וחייבה אותנו להיערכות שונה ומזרזת.

כצעד ראשון - יצרה המכללה קשר עם כל אחת ואחד מהסטודנטים ואנשי הסגל על מנת לקבל תמונת מצב ולתת סיוע אישי אם נדרש.

במכללה התקבלה החלטת הנהלה לפתיחת שנה"ל ב-3.12.23, כבשאר המוסדות, לצד פתיחת קורסים א-סינכרוניים ספציפיים ללמידה כבר ב-5.11.23, למי שיכול ורוצה ללמוד. סטודנטים שאינם יכולים ללמוד כרגע יקבלו מענה מותאם בהמשך.

במסגרת המרכז לקידום ההוראה קיימנו עד כה, חודש לאחר פרוץ המלחמה, שלושה סוגי מפגשים:

- מפגשי שיח והתמודדות לסגל - מקום לשתף בתחושות וליצור יחד חוסן אישי ומקצועי להמשך
- מפגשי ריענון זום - לשימוש במפגשים אישיים עם סטודנטים וכהכנה להוראה מקוונת
- מפגשי הנחייה לתכנון, בנייה והוראה של קורסים א-סינכרוניים

כמו כן לקחנו על עצמנו לתכלל את הצרכים העולים מהחוגים והתכניות בשלושה היבטים:

- התאמת תכניות הלימודים, הסילבוסים ודרכי ההוראה למצב חירום מתמשך, בסיוע קידום הוראה
- התמודדות עם סוגיות של מתח בין יהודים וערבים במכללה מעורבת, בסיוע צוות ייעודי
- התמודדות עם השפעות של משבר וטראומה, בסיוע צוות ייעודי

אנו עובדים בשת"פ הדוק עם כלל הגורמים במכללה על מנת לענות לצרכים קיימים ולהכין ככל הניתן מענים להמשך. כמו כן אנו שותפים פעילים בפורומים בין-מוסדיים שונים, כגון פורום המרכזים לקידום ההוראה, תכנית פריזמה, תכנית אלומות ועוד, ופועלים לקדם יחד היבטים הנוגעים לכולנו.

בתקווה לפתיחת שנת לימודים מוצלחת ככל הניתן ולימים שקטים.

תמר שיזף

ראש המרכז לקידום ההוראה

המרכז לקידום ההוראה והלמידה במכללה האקדמית אחוה

שיטות להערכת הידע והלמידה

<p>מבחן</p> <p>בתשפ"ד סמסטר א' בכמות מוגבלת, ובכפוף להחלטת ראשי חוגים.</p>	<p>בוזן</p> <p>עד 30% מתקיים בזמן שיעור. מוגבל לאחד בסמסטר אלא אם ניתן אישור אחר.</p>	<p>עבודה מסכמת</p> <p>אחוז גבוה מהציון. יכולה לכלול התייחסות לטקסט נתון/אינטרציה בין חומרים שלמדו/ויפשו טקסטים עצמי.</p>	<p>מבחן בית</p> <p>מבחן עם חומר פתוח שניתנים 3 ימים להשלמתו. נוטה להפוך לעבודה משותפת.</p>	<p>עבודה "מפורקת" (משימה מתפתחת)</p> <p>עבודה מסכמת שמוגשת בהדרגה לאורך הקורס. מאפשר פריסה של הלמידה. עוזר במניעת העמקות. עבודות חקר לרוב יוגשו כך (מינימים).</p>
<p>פוסטר מדעי</p> <p>למשל פוסטר שמציג טענה תיאורית כלשהי. מעודד חשיבה אינטגרטיבית וביקורתית, עבודת צוות (אם קבוצתי).</p>	<p>מגתלפרונטציה</p> <p>מתאים בכיתות קטנות יחסית. הצגה של מאמר, טענה, מושגים וכו'. התנסות בעמידה מול קהל, בנייה של מצגות גישות וברורות.</p>	<p>פריקט עיצוביישום</p> <p>מתאים בקורסים הננסות מעשית ברמת למידה עמוקה.</p>	<p>דיבייט/משחק תפקידים</p> <p>מאפשר התנסות מעשית בהכנת החומר, אינטרציה בין רעיונות, למידה חברתית.</p>	<p>כתיבת מבחן</p> <p>היפוך תפקידים - הסטודנטים כותבים את הבחינה (ופותרים אותה) על פי הגדרות ברורות. שימוש בכלי עזר מאפשר להקל על ניהול המשימה.</p>

שיטות נוספות

שיטות להערכת הידע והלמידה

<p>ח קריאה ביקורת מאמר/דו"</p> <p>משימה קצרה ומוגבלת בכמות המילים שמאפשרת פיתוח חשיבה ביקורתית ואקדמית.</p>	<p>קריאה שיתופית</p> <p>בחלוקה לקבוצות קטנות, אפשר להתייחס לטקסט בהיתוך החומר הלמד.</p>	<p>מפת מושגים</p> <p>הצגה חזותית של המושגים שנלמדו והקשרים ביניהם. היכרות עם כלים דיביטליים.</p>	<p>הפקת מדיה</p> <p>הקלטה של פודקאסט, קצר, או סרטון. מאפשר למידה מעמיקה בנושא מהקורס שמעניין את הלומדים ומאפשר ביטוי עצמי.</p>	<p>נייר עמדה</p> <p>מאמר קצר המציג את עמדתו של הכותב בנושא מסוים במטרה להביא למודעות הקורא או לשכנוע. יש לקשור אותו לנלמד בקורס.</p>
<p>יומן למידה/דו"ח פריקט</p> <p>כתיבת יומן אישי כהליך רפלקטיבי ומתמשך במהלך הקורס.</p>	<p>הערכה עצמית</p> <p>הלומד בודק את תהליכי הלמידה שלו לפי קריטריונים מדויקים. אפשרי גם בקבוצות.</p>	<p>הערכת עמיתים</p> <p>הלומדים מעריכים זה את תוצריו של זה. ההערכה נעשית על פי מחוון קריטריונים. מתאים גם לקבוצות.</p>	<p>ביקורת על AI</p> <p>כתיבת פסקה באמצעות כלי AI וכתיבת ביקורת על המענה שהתקבל, בראי התיאוריות שנלמדו בקורס.</p>	<p>חזרה</p>

מודלים להערכה

<p>מודל A: משקל על סוף הקורס</p> <table border="1"> <tr><td>10%</td><td>מטלת הערכה שיתופית</td></tr> <tr><td>10-20%</td><td>משימת ביניים</td></tr> <tr><td>70-80%</td><td>מטלה מסכמת</td></tr> </table>	10%	מטלת הערכה שיתופית	10-20%	משימת ביניים	70-80%	מטלה מסכמת	<p>מודל B: הערכה מתמשכת בצמוד לידע הנלמד</p> <table border="1"> <tr><td>30%</td><td>מטלת הערכה - נושא 1-2</td></tr> <tr><td>30%</td><td>מטלת הערכה נושא 3-4</td></tr> <tr><td>40%</td><td>מטלת הערכה נושא 5-7</td></tr> </table>	30%	מטלת הערכה - נושא 1-2	30%	מטלת הערכה נושא 3-4	40%	מטלת הערכה נושא 5-7	<p>מודל C: הערכה מתפתחת</p> <table border="1"> <tr><td>10%</td><td>קריאה שיתופית</td></tr> <tr><td>20%</td><td>הצגת מאמר</td></tr> <tr><td>30%</td><td>הצעת מחקר</td></tr> <tr><td>40%</td><td>עבודה סופית</td></tr> </table>	10%	קריאה שיתופית	20%	הצגת מאמר	30%	הצעת מחקר	40%	עבודה סופית
10%	מטלת הערכה שיתופית																					
10-20%	משימת ביניים																					
70-80%	מטלה מסכמת																					
30%	מטלת הערכה - נושא 1-2																					
30%	מטלת הערכה נושא 3-4																					
40%	מטלת הערכה נושא 5-7																					
10%	קריאה שיתופית																					
20%	הצגת מאמר																					
30%	הצעת מחקר																					
40%	עבודה סופית																					
<p>מודל D: חצי-חצי</p> <table border="1"> <tr><td>50%</td><td>מטלה מתמשכת (יומן למידה)</td></tr> <tr><td>50%</td><td>מטלה מסכמת</td></tr> </table>	50%	מטלה מתמשכת (יומן למידה)	50%	מטלה מסכמת	<p>מודל E: לאורך הסמסטר</p> <table border="1"> <tr><td>100%</td><td>תלקיט מטלות</td></tr> </table> <p>במודל זה המרצה סוכם את מטלות ההגשה שנפרסו לאורך הסמסטר, ומחלק את האחוזים באופן עצמי (שמועבר בצורה ברורה לסטודנטים)</p>	100%	תלקיט מטלות	<p>המודלים נבחנו זה מזה בפרסית המטלות לאורך הסמסטר, ובאופי המשימות. המודלים מתאימים גם לסוגים שונים של קורסים ויש לבצע תהליך רפלקטיבי כדי לבחור את המודל המתאים.</p>														
50%	מטלה מתמשכת (יומן למידה)																					
50%	מטלה מסכמת																					
100%	תלקיט מטלות																					

המרכז לקידום ההוראה והלמידה במכללה האקדמית אחוה פועל במקביל בשלושה תחומים בעת הנוכחית: ההבנה כי נדרש שיח רגשי מול הסטודנטים בכדי להגביר את תחושת החוסן, התייחסות להתאמות הפדגוגיות שיידרשו עם פתיחת הסמסטר, והכנות לקראת פתיחת הסמסטר בלמידה מרחוק. המרצים הוזמנו למגוון סדנאות בנושאים אלו, כאשר הנושא המרכזי שהצריך חשיבה מיוחדת הוא הפן הפדגוגי. במסגרת ההתאמות הנדרשות בסמסטר הקרוב, ובשל קיצור הסמסטר וחופשת הבחינות, הנהלת המכללה קיבלה החלטה להגביל את מספר הבחינות בכל חוג לימודים. לפיכך, נוצר צורך בחשיפה של סגל ההוראה למגוון של שיטות הערכה ומודלים שונים לפריסת המטלות על פני הקורס. לשם כך, ערכנו מפגש שהוגדר כסדנא מעשית ושיח עמיתים, ובו חשפנו את המרצים למגוון שיטות הערכה. מטרה משנית של המפגש הייתה לייצר קהילה לומדת - להבין מה הכוחות שיש לנו בתוך המכללה וליזום אפשרויות ללמידת עמיתים. במפגש הזכרנו את השאלות הרחבות שעלינו לשאול את עצמנו בבואנו לתכנן קורס ואת אופני הערכת הלמידה והידע בו.

במהלך המפגש כ-70 מרצים נחשפו למגוון שיטות הערכה. במסגרת עבודה בקבוצות קטנות בזמן המפגש, תוך שימוש במצגת שיתופית, הצוותים כתבו התייחסות לגבי מגוון אדיר של 20 שיטות הערכה שונות. המצגת השיתופית עומדת לרשות המרצים בכל עת, ותאפשר להם להמשיך את עבודת החשיבה לקראת פתיחת הסמסטר. בנוסף, הקמנו לוח שיתופי שמאפשר למרצים לשתף באילו כלים יש להם ניסיון חיובי, ובתוך כך מאפשר לאחרים לפנות אליהם לטובת שיתוף פעולה. בחלק השני של המפגש הצגנו למרצים דגמי הערכה שונים המציגים פריסה שונה של משימות ההערכה לאורך הסמסטר, באופן שמתאם לסוגי קורסים שונים. לבסוף, הצגנו למרצים סדרה של שאלות חשיבה קונקרטיות לגבי שיטות ההערכה שיכולות להתאים להן בכל אחד מהקורסים שהם מלמדים. בעקבות המפגש יצא מסמך דיגיטלי מסכם שמרחיב על כל שיטת הערכה, כולל התייחסות למגבלות שלה, (גם על פי הרעיונות שהעלו המרצים במפגש), וחיבור לכלי moodle שיכולים להקל על יישום כל שיטה. ניתן להתרשם מטה במספר שקפים מתוך המצגת.

ד"ר מעין פרג, ראש המרכז לקידום הוראה ולמידה
וקרן קליין, מנהלת המרכז לקידום הוראה ולמידה

המרכז לקידום הלמידה וההוראה - הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

המרכז מסייע לפקולטות ויחידות בהנגשת חומרי לימוד למגוון קהלים. עבור קהל אנשי בית הטכניון, המרכז מסייע ומנחה את חברי/ות הסגל המעוניינים לאפשר גישה חופשית לחומרי הלימוד בקורסים שהם מלמדים. המרכז גיבש רשימה של קורסים מקוונים במקצועות בסיס להפצה על ידי לימודי הסמכה לסטודנטים/יות שמיקוד הקשב בלמידה מסייע להם בהתמודדות עם הקשיים הרגשיים בימים אלה. עבור תלמידי/ות בתי ספר תיכוניים, המרכז פועל יחד עם מרצים/ות בכירים/ות וצוות יחידת השיווק להפקת חומרי לימוד מקוונים שיועלו לאתרי הטכניון ויועמדו לשימושם באופן חופשי. בנוסף, נפתחו כיתות לימוד (וירטואליות) ייעודיות בקורסי MOOC של הטכניון הזמינים בפלטפורמת קמפוס IL, המיועדים לתלמידי/ות תיכוניים.

המרכז לוקח חלק בפעילות לטובת היערכות לפתיחת שנת הלימודים במוסדות אקדמיים תחת מעטפת הפורום למרכזי הלמידה וההוראה, בהובלתה של פרופ' ניצה דוידוביץ. אסנת ברגר, ראש מדור עיצוב למידה, השתתפה בתת-הועדה שעסקה בנושא "כלים להנגשת ההוראה והלמידה".

במקביל לעשייה בתחומים המקצועיים, צוות המרכז רואה חשיבות גדולה להיות מעורב גם בקהילה ומתנדב בסיוע למפונים, חיילים וחקלאים.

ד"ר אולגה צ'ונטונוב
ראש המרכז לקידום הלמידה וההוראה

המרכז לקידום הלמידה וההוראה הצטרף למאמץ הטכניון לייצר מענים מותאמים לצרכים הייחודיים העולים בימים מורכבים אלה.

במסגרת הערכות לקראת חזרה ללימודים לכשיתאפשר, המרכז פעל לגיבוש מכלול הצעות והמלצות פדגוגיות לצוותי ההוראה. ההמלצות כוללות עוגנים להוראה ולמידה במצבי אי וודאות, המלצות לניהול שיעור אפקטיבי בימי חירום ודרכים ליצירת אווירה תומכת למידה בקמפוס. ההמלצות הופצו בצירוף הנחיות לשימוש בכלים טכנו-פדגוגיים רלוונטיים, והונגשו באתר המרכז.

כמו כן, המרכז בשיתוף עם בית הספר למוסמכים והמשנה לנשיא לעניינים אקדמיים, גיבש ויקיים סדנאות חדשות המיועדות לחברי סגל אקדמי בכיר. מטרתן לפתח ולשכלל את כישורי המנהיגות של המשתתפים/ות, תוך שימת דגש על הרחבת סל הכלים העומד לרשותם/ן לטובת הנחיה של משתלמים/ות והתייחסות להנחיה בתקופות משבר וחירום.

המרכז עורך התאמות לתוכנית הכשרת מתרגלים/ות חדשים/ות. מפותחת הכשרה דיגיטלית מורחבת ומועלים חומרים לאתר ייעודי לטובת שימוש א-סינכרוני בזמנים שנוחים לכל מתרגל/ת בהתאם לנסיבות. כמו כן, כתחליף חלקי למיקרו-הוראה, צוות המרכז מעביר בימים אלה משוב על שיעורים מוקלטים הנשלחים ע"י המתרגלים/ות.

היחידה לפיתוח הוראה – הקריה האקדמית אונו

1. **הכשרות הוראה:** כוללות סדנאות מרוכזות באופן קבוע שבוע לפני תחילת כל סמסטר וכוללות מנעד רחב של אפשרויות המותאמות לצרכים המשתנים. בשנת תשפד כל הסדנאות הותאמו לשם מתן כלים וחוסן להוראה בימים מורכבים אלו. צוות היחידה נכנס לשיבות הסגל האקדמי לשם מתן כלים והדרכות ייעודיות. מענה ייחודי למרצים חדשים הכולל קורס מרצים חדשים אשר מתואם להתמודדות עם מצבים מורכבים בשגרת המלחמה לצד יצירת תחושת שייכות. בשבועיים הראשונים למלחמה מרצים הוזמנו להשתתף בסדנאות חוסן כדי להתחזק יחד אך גם להיחשף לאסטרטגיות שונות אותן יהיה אפשר לאמץ בהמשך.
2. **מתן ליווי אישי למרצים-** מנטורינג: צוות היחידה פיתח מחוון להבניה של שיעור אקדמי. מרצים חדשים וותיקים מוזמנים לתהליך אישי שבו מנטור המתמחה בהוראה אקדמית צופה בהוראה שלהם ומלווה אותם אישית על פי תכנית עבודה מותאמת.
3. **פיתוח כלי הוראה ומדריכים-** יצירת סביבת עבודה מבוססת רשת שמתעדכנת וכוללת בתוכה מדריכי עבודה, סרטונים ואמצעים שפותחו לטובת שכלול מיומנויות ההוראה של הסגל האקדמי, שותפות פעילה והובלת כתיבת מסמכים ארגוניים המאפשרים הנחייה מוסדית ביחס להתנהלות במקביל אנחנו שואפים ליצירת קהילת מרצים לומדת יחד, שבה מרצים בוחרים לתרום ולהיתרם משירותי היחידה. בתקופה זו נוצרו קבוצות ווטסאפ יעודיות להיוועצות ותמיכה, נפתח מרחב זומי קבוע לטובת מרצים שמבקשים להתייעץ עם קבוצת שווים ולחשוב על מענים. הקבוצה מונחה על ידי מומחית חוסן.

ד"ר נעמה כץ

ראש היחידה לפיתוח הוראה

היחידה למצוינות וחדשנות בהוראה - המכללה האקדמית תל חי

התחב!

תל-חי המכללה האקדמית

מציגים קורסים
על אף התקופה הקשה והעמימות ביחס לאופן ההוראה בסמסטר הקרוב, עלינו להיערך לשנת הלימודים לכשתפתח. אנו מציעים מגוון הרצאות וסדנאות שיסייעו לכם להכין את הקורסים והשיעורים בצורה מותאמת מסיבות. במהלך ההרצאות תחשפו לכלים, ובסדנאות תלאו מן יתאפשר לכם להתנסות בכלים בעצמכם. מוזמנים להצטרף בקישורים המצורפים ולחיות אותנו בקשר בכל שאלה ובקשות: aveletg@telhai.ac.il

יום ה' | 2.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | צפית לוקי
בנייה מנטלית ראונית שיוזם הוראה פעילה
[ליצירת תוכן](#)

יום ד' | 1.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ד"ר יעל לרד
משימה שרכיב של קורס מותאם לנת הדו
[ליצירת תוכן](#)

יום א' | 5.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ג'ורג' מר דוד
כלים מתקדמים בעולם
[ליצירת תוכן](#)

יום ב' | 6.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ד"ר מני
שילוב AI בהוראה
[ליצירת תוכן](#)

יום ה' | 9.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ד"ר מני
שילוב AI בהוראה
[ליצירת תוכן](#)

יום ג' | 7.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ד"ר יעל לרד
שילוב AI בתוכן ובקורסים בתארים
[ליצירת תוכן](#)

יום א' | 5.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ג'ורג' מר דוד
התנסות בכלים מתקדמים בעולם
[ליצירת תוכן](#)

יום ד' | 8.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ד"ר יעל לרד
שילוב AI בתוכן ובקורסים בתארים
[ליצירת תוכן](#)

יום ב' | 6.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ד"ר מני
שילוב AI בהוראה עם התורה לשנת
[ליצירת תוכן](#)

יום ה' | 9.11.23
08:00-09:00 | הרצאה | ד"ר מני
שילוב AI בהוראה עם התורה לשנת
[ליצירת תוכן](#)

ירושם להרצאות ולסדנאות יום לחינם לכל קישר בנפרד
קישורים שילוח שנת למני הסמסטר למי שנרשם

עלה לאוויר אתר מודול המרכז לתוכן חומרים לשימוש ייחודי גם את כל ההכשרות.
ניתן להכנס ישירות למודול דרך הקישור

היחידה למצוינות וחדשנות בהוראה במכללה האקדמית תל חי פרסמה שבוע לאחר פרוץ הלחימה מסמך המלצה להנהלה ובו היא מסמנת את האקדמיה בצפון כמנוע לשמירת וחיזוק החוסן האזורי. במסגרת המסמך שהופץ התייחסה היחידה לשלוש רמות פעולה- רמת כלל מכללתית, רמת ראשי חוגים ורמת המרצה הבודד.

ברמה המכללתית הושם דגש על הצורך ביצירת גמישות תפקודית, מציאת מקורות תקציביים, צורך במתכלל מכללתי המסוגל לייצר תמונת מצב באמצעות נתונים לגבי האפשרויות להתחיל ללמד, יצירת מערכת להעברת מידע לסגל בצורה בהירה וממוקדת ופרסום כתובות לתמיכה במרצים.

ברמת ראשי החוגים המליצה היחידה לבצע מיפוי לגבי הקורסים בחוג ולסווג אותם על פי הקריטריון שלהם ללמידה (קורסי ייסוד/קורסי התנסות/קורסי מעבדה וכדומה), ללוות את המרצים בחשיבה על מיפוי התכנים והיכולת לקצץ את חלקם מבלי לפגוע ברמה האקדמית, לזהות קורסים שחייבים מפגשי פנים אל פנים- להבנות מערך פתרונות של מקומות (מעבדות/התנסויות..) ומענים של דרכי לימוד (קורס מרוכז בשבוע במקום בסמסטר/יעץ אישי/הרחבת תרגול כדוגמא), לסנכרן בין כמות וסוג המטלות שהמרצים בחוג מייצרים לסטודנטים, לבנות מעטפת מענים אפשרית למרצים ולסטודנטים שלא יוכלו להיכנס ללמידה בשלב ראשון/או יזדקקו לסיוע- מערך חונכות, מערך הקלות, מתן קרדיטציה על עשייה התנדבותית/שירות מילואים וכדומה ולזהות קורסים שמלכתחילה נועדו להיות א-סינכרוניים ולבחון אפשרות לפתוח לסטודנטים את אתרי הקורס טרם פתיחת שנת לימודים כדי שיקראו חומרים/ילמדו יחידות ראשוניות לבד (למשל הפעלת AI או קריאה וסיכום מאמר- תוך הישענות על מיקרו-יחידות שהכינה היחידה למצוינות וחדשנות בהוראה).

ברמת המרצה הבודד פתחה היחידה למצוינות מענה רחב- אתר מודול ובו שלל המלצות המתייחסות להתאמת הסילבוס, להתייחסות להוראה מקוננת-דיגיטלית, לבניית המפגש הראשון, כלים לשיח רגשי- חברתי-לימודי בכיתות ועוד. מערכת התוכן לוותה במערך השתלמויות אינטנסיביות שנפתחו לטובת המרצים. בנוסף ניתן, לכל מרצה שביקש, ליווי אישי ע"י מלווה טכנו-פדגוגי.

ד"ר יפעת לינדר

ראש היחידה למצוינות וחדשנות

היערכות האוניברסיטה הפתוחה להוראה בצל מלחמת "חרבות ברזל"

הפתוחה שכלל שיחות טלפון אישיות לכל המנחות והמנחים שאמורים ללמד בסמסטר הקרוב. במשך שבועיים שוחחנו אישית עם **766** מנחות ומנחים. מטרת השיחות הייתה להתעניין בשלומם ולבדוק כיצד נוכל לסייע להם. באמצעות השיחות ניתן היה לעמוד על רחשי הלב של הסגל לקראת הסמסטר הקרב, ולאתר את הצרכים הרגשיים והמקצועיים של חברותיו וחבריו.

רובם המכריע של סגלי ההוראה התרגשו מתשומת הלב והודו לנו מאוד. המנחות והמנחים דיברו בפתיחות וחשפו חששות ונושאים שמטרידים אותם. מידע זה סייע לנו בהכנת התוכנית המקצועית לסגל ההוראה.

הכשרות מקצועיות

בהתבסס על המידע שאספנו בשיחות עם המנחות והמנחים, ובסיוע המקצועי של "פורום ראשי המרכזים לקידום הוראה" - גיבשנו "**סדרת חיזוק**" - לוח הכשרות מקצועיות לסגלי ההוראה לקראת ההוראה בסמסטר בצל המלחמה. הסדנאות מתמקדות בשילוב רכיבים רגשיים בהוראה, בהתמודדות עם שיח מתוח בכיתה, בדגשים לקראת מפגש ההנחייה הראשון, בצורך לקבל כלים להוראה מפעילה ממוקדת תרגול בסמסטר המקוצר, ובכלים פדגוגיים נוספים ורלבנטיים להוראה בתקופה מורכבת זו.

האירועים הקשים שפקדו את מדינת ישראל ודחיית סמסטר 24 א' בעקבותיהם, אילצו אותנו להיערך מחדש כדי להתמודד עם השלכות המצב המורכב. המחלקה להוראה וללמידה התמקדה בשלושה נושאים עיקריים:

- **העברת מידע לסגל והנחיות להתאמת ההוראה** לנוכח הסמסטר המתאגר ואי הודאות.
- **יצירת קשר אישי, תמיכה רגשית, אמפטיה והקשבה** לסגלי ההוראה.
- **הכשרות מקצועיות** וליווי מקצועי בביצוע ההתאמות הנדרשות לסמסטר המורכב.

מתן מידע והנחיות

בימים של חוסר ודאות וחרדה גדולה, חשוב לספק מידע שוטף וברור ככל הניתן. לכן הקפדנו להוציא עדכונים לגבי מועדי פתיחת הסמסטר, שינויים במועדי בחינות, מידע על ערוצי תמיכה בסגלי ההוראה ובסטודנטים ועוד. כל אלה רוכזו **בלוח מודעות מתעדכן** שנשלח לסגלי ההוראה שהוזמנו להיכנס אליו בכל עת ולעקוב אחרי השינויים. מרגע שהחלט על מועד משוער לפתיחת הסמסטר ועל כך שיהיה במתכונת מקוצרת, שלחנו לסגלי ההוראה הנחיות ברורות לגבי אופיו של הסמסטר הצפוי. בנוסף, הצענו מספר קריטריונים לצמצום יעיל של חומרי

הלימוד, וכן המלצות להתאמות ברכיבי ההערכה, במפגשי ההנחיה ובאתרי הקורסים. המידע הוגש **בלוח מרכז** שנשלח בכל הערוצים.

אמפטיה והקשבה

בתקופה כל כך קשה, שלא פוסחת על איש, לשיח אמפטי ולהקשבה יש יותר מתמיד חשיבות מכרעת.

צוותי המחלקה להוראה וללמידה הובילו פרויקט חסר תקדים באוניברסיטה

סדרת חיזוק				
מקבץ סדנאות היערכות להוראה בצל המלחמה				
13-18.11.23 מטראחה לחוסן - תפקידי המנחה 15:30-14:00 12.11.23	13-18.11.23 רצון שיתופי המנחה עם סגלי ההוראה 16:00-14:00 18.11.23	18-23.11.23 "כיצד המנחה" - כלים להעברת שיעור 11:00-10:00 21.11.23	24-30.11.23 מה קורה לנו בזמן ובין? רשימה לשיח בין כל זה קשור 13:15-12:00 26.11.23	13-18.11.23 "אל תראו חתול" - איך לנהל תודעת הסטודנטים בצורה אפקטיבית ויחסיית בחדר שיעור 16:30-15:00 15.11.23
18-23.11.23 הוראה אמפתית בכלל ובעת מלחמה בפרט 18:15-17:00 23.11.23	18-23.11.23 "כיצד המנחה" - כלים להעברת שיעור באקדמיה בזמן מלחמה 18:00-17:00 25.11.23	24-30.11.23 "כיצד המנחה" - כלים להעברת שיעור באקדמיה בזמן מלחמה 18:45-17:30 28.11.23	24-30.11.23 "כיצד המנחה" - כלים להעברת שיעור באקדמיה בזמן מלחמה 18:00-17:00 29.11.23	13-18.11.23 מיינדפולנס - לבחור איך לנהל את החיים גם ברעשים קשים 12:00-10:00 14.11.23
13-18.11.23 ניהול שיח בכיתה ובקמפוס בזמנים מותחים 18:30-17:00 13.11.23	18-23.11.23 ברצונות ובנישנות... כלים לניהול שיח יעיל בתקופה מאתגרת 12:30-9:30 20.11.23	24-30.11.23 "כיצד המנחה" - כלים להעברת שיעור באקדמיה בזמן מלחמה 18:00-17:00 27.11.23	24-30.11.23 "כיצד המנחה" - כלים להעברת שיעור באקדמיה בזמן מלחמה 18:00-17:00 29.11.23	13-18.11.23 היבטים חברתיים-רגשיים בלמידה בשיח מלחמה 12:30-11:00 30.11.23

חיזוק בהתאמה אישית - לוחץ כאן למידע נוספים

הלה דלל

מנהלת המדור לקידום הוראה

היערכות מחלקה להוראה, ללמידה ולהערכה בעת מלחמה - אוניברסיטת אריאל

3. גמישות בדרכי ההוראה, הלמידה וההערכה.

לשם כך יצרנו תשתית לתוכנית עבודה עבור המחלקות, ובהן מפורטות ההמלצות הבאות:

אוניברסיטת אריאל בשומרון
היחידה להערכת איכות דיגיטלית | היחידה להוראה

נערכים להוראה, למידה והערכה בעת חירום משלבים כוחות!

אמפתיה
גמישות
איכות אקדמית

גיוון בשיטות הוראה, למידה והערכה

גמישות במרחבי לימוד (פיזיים ו/או דיגיטליים)

התאמת תוכנית הלימודים למשך שנת הלימודים

1 מיפוי קורסים, סגל הוראה, סטודנטים

- מיפוי קורסים לפי שיטות הוראה מתאימות לשעת חירום
- מיפוי סגל הוראה (כולל מרצים מן החוץ ומתרגלים), זמינותם להוראה ונכונותם למאמץ מוגבר
- מיפוי סטודנטים ובחינת המוכנות שלהם ללמידה בעת מלחמה ברמה מותקנת (מיפוט מלאה, זמינות חלקית, אי זמינות)
- מיפוי צרכי הוראה והערכה לטובת למידה רציפה תוך שטירה על איכות אקדמית

מסר מיפוי צבאים

2 תכנון שנה"ל ושיטות הוראה

- תכנון ההוראה והלמידה מתבסס על הממדים הבאים:
- מקום הלימוד: פינים אל פנים או מרוחק
- אופן הלימוד: פרונטאלי או מקוון
- זמן הלימוד: סינכרוני, א-סינכרוני, היברידי
- נתיב הלימוד: אחיד, קבוצתי, מותאם אישית

שיטות הוראה וכיצד נוכל לסייע לכם

3 ריענון הסילבוס

- בחינה מחודשת של תפוקות למידה: מטרות, דרכי ההוראה והערכה
- התאמת היקף החומר למשך הסמסטר, זמינות המרצים והסטודנטים
- התייחסות ללמידה חברתית - רגשית
- בדיקת אפשרויות לניהול קורס רב-ערוצי (בשילוב פלטפורמות דיגיטליות)
- גיוון גמישות בדרכי הערכה

הקלטת סדנה בנושא

4 הכנת הקורס

- הכנת מצגות ממוקדות ובהירות בהתאם לתפוקות הלמידה והיקף החומר
- תכלית שיעורים והנגשתם לסטודנטים (קישור לסדנה)
- ארגון משיבי של אתר הקורס במודל
- הכנת פעילויות לעידוד למידה פעילה ושיתופית
- לחיזוק החוסן והגברת המוטיבציה ללמידה

אנו כאן בשבילכם ליעוץ והדרכה, שנדע ימים שקטים ובטוחים במהרה! elarning@ariel.ac.il

עם פרוץ המלחמה ב- 7 באוקטובר 2023 נרתמו היחידה להערכת איכות וקידום ההוראה והיחידה ללמידה דיגיטלית לסייע לראשי המחלקות ולסגל המרצים להיערך להוראה, ללמידה ולהערכה בעת מלחמה. ראשי היחידות, בשיתוף פרופ' רבקה ודמני מהחוג לחינוך, כתבו מסמך המהווה תשתית לשיח ולעבודה משותפת וגמישה עם דיקנים וראשי מחלקות במטרה לפעול יחד בהתמודדות עם אתגרי ההוראה, הלמידה והערכה בתנאי אי וודאות.

עקרונות המסמך הוצגו ע"י ראשי היחידות בפורומים שונים כדי לרתום את היחידות האקדמיות והמנהלה לטובת היערכות המוסד לפתיחת שנה"ל ולדון יחד באתגרים שתקופה זו מזמנת לנו.

מטרות המסמך:

(א) לבחון אפשרויות לעדכונים הנדרשים בהיערכות להוראה, למידה והערכה בעת מלחמה

(ב) לגבש המלצות לראשי מחלקות ולסגל ההוראה לפתיחת סמסטר בהתמקדות על למידה חברתית - רגשית (SEL) עם דגש על תקשורת בינאישית, פדגוגיה אמפטית, פדגוגיה של חוסן ולמידה מותאמת אישית.

העקרונות שהנחו אותנו לתכנון לימודים בתנאי אי וודאות הם:

1. הקשבה ומתן מענה לצרכי הסטודנטים ומענה לצרכי הסגל
2. גמישות בסדירויות: במועדים, בפעילויות, בתכני הלימודים ובהיקפם

פרופ' ניצה דוידוביץ'

ראש היחידה להערכת איכות וקידום ההוראה

קרן ברק

ראש היחידה ללמידה דיגיטלית

העשייה של המרכז לקידום איכות ההוראה באקדמית חמדת בצל המלחמה

המכללה האקדמית חמדת, השוכנת בשדות נגב, חרתה על דגלה את המושג 'פדגוגיה של חוסן' לפני כשלוש שנים. דגש רחב ניתן באקדמית חמדת למונח 'חוסן' בעתות שגרה ובעתות חירום, כאשר המשגתו על ידינו היא: 'היכולת להתמודד לנוכח קשיים והכוונה עצמית בהצבת מטרות וחתימה להשגתן'. האקדמית חמדת פיתחה משנה ייחודית העוסקת

במרכיבי החוסן המשולבים בתהליכי הוראה ולמידה. מדובר בתפיסה מקצועית, אך גם בתפיסה ערכית המזהה את תפקידו של המורה כמי שאמון על הפדגוגיה של החוסן. כלל בעלי התפקידים במכללה מכוונים להקניית חוסן אצל הסטודנטיות והסטודנטים וכן המכון לפדגוגיה של חוסן פועל מזה מספר שנים.

המרכז לקידום איכות ההוראה בחמדת עוסק בקידום איכות ההוראה דרך עדשת פדגוגיה של חוסן על פי ארבע אופנויות: תכנים, דרכי הוראה, היבטים בינאישיים בתוך ומחוץ להוראה. כחלק בלתי נפרד מהמרכז פועלת היחידה ללמידה דיגיטלית וחדשנות בחינוך העוסקת בגיוון וקידום מתודות הוראה בשילוב ההיבטים הדיגיטליים התומכים במסגולות עצמית וחוסן של הלומדות והלומדים וכלל כל בעלי התפקידים במכללה.

עם פרוץ המלחמה, הצורך בחוסן קיבל משמעות גדולה עוד יותר. בשל מיקומה הגיאוגרפי של המכללה, חלק ניכר מהסגל האדמיניסטרטיבי והאקדמי, כמו גם סטודנטים וסטודנטיות, נפגעו ישירות. רבים חוו אובדן או חטיפה של קרובי משפחה, ומספר לא מבוטל מחברי הסגל והסטודנטיות והסטודנטים נאלצו לעזוב את בתיהם. יתר על כן, מספר לא מבוטל של הסגל, של הסטודנטים או של בני משפחתם גויסו למילואים בצבא.

מפגשי הדרכה ומשאבים לסגל האקדמי:

* המרכז לקידום איכות ההוראה יצר מרחב מקוון ייעודי, המציע תוכן בהתאם לפדגוגיה של חוסן, משאבים להוראה בהשכלה גבוהה, מחקרים ומאמרים, הצעות לשיחה עם הסטודנטים למיפוי צרכים, שירים וסיפורים וטכניקות הרפיה.

* יחידת החדשנות הקימה מרחב דיגיטלי עם תכנים ופעילויות הקשורות לפדגוגית חוסן, הנגיש לקהל הרחב [קישור](#)

* חברי הסגל עסקו במפגשים המתמקדים בהתאמת שיטות הוראה, למידה והערכה למצבי חירום. ניתן סיוע בהתאמת קורסים פנים אל פנים לקורסים א-סינכרוניים בזום ולקורסים מקוונים, המסיעים לשמור על המשכיות בזמני אי וודאות ומשבר ואף בעת שגרה. הוצעו מספר שיטות ההערכה כדי להתאים לנסיבות הייחודיות של למידה מרחוק. המרכז נותן ייעוץ ומענה פרטני לסגל האקדמי לטובת העניין.

* הסגל האקדמי השתתף במפגשי פריזמה לומדת. בנוסף מרצי המכללה התנדבו במסגרת מפגשים אלו, לשתף מניסיונם והעבירו מפגשים לקהל הרחב.

<https://www.prizmalomedet.com/powerrlearninglive>

*

מתווה להוראה אקדמית מבוססת פדגוגיה של חוסן

הוראה אקדמית מבוססת פדגוגיה של חוסן היא הוראה אקדמית המורמת לחוסן של הסטודנטים והסטודנטים, באמצעות ארבע אופטיות החוסן: **מננים** - דרכי הוראה - היבטים בין אישיים בתוך ההוראה - והיבטים בין אישיים מחוץ להוראה. חוסן עבורנו הוא היכולת להתמודד לטוב קשים והכוונה עצמית בהצבת מטרות וחתימה להשגתן.

א. תנאים

בהוראה אקדמית מבוססת פדגוגיה של חוסן נבחרים נושאי לימוד הפותחים הזדמנויות לשיח על חוסן ומקשרים את התנאים הלומדים לסטריים של חוסן.

ב. דרכי הוראה

בהוראה אקדמית מבוססת פדגוגיה של חוסן דרכי הוראה מטפחות מימניות תומכות חוסן באמצעות שלושה רכיבים: התנסות - המשנה - וקידום העברה.

התנסות:

ההוראה והלמידה כוללת התנסות במימניות תומכות חוסן. בתוכן ההוראה והלמידה שוללים את מימניות תומכות חוסן ניתן לקדם במסגרת הקורסל מה הם המרכיבים של מימניות אלה? אלו דרכי הוראה אפשרו לסטודנטים והסטודנטים להתנסות והתנדב באופן פעיל מימניות אלה?

המשנה:

בכל שיעור משתפים התבוננות רפלקטיבית על התהליך הלמידה וביחיה טהה-קונפיטית של המימניות תומכות חוסן ושיקולי הדעת בבחינת דרכי ההוראה התומכות בהן.

קידום יישום העברה:

בכל שיעור מבישים זמן לשיח על מימניות היישום של המימניות תומכות חוסן שנכללו בשיעור באמצעים סטודנטיאליים נטפים (העברה קרובת) באמצעי החיים בללם (העברה רחוקת), כדי לקדם הפעלה של מימניות תומכות חוסן בנטיית התנהגותית.

ג. היבטים בין אישיים בתוך ההוראה

בהוראה אקדמית מבוססת פדגוגיה של חוסן הפיח בין המרצה לבין הסטודנטים והסטודנטים על ההוראה והלמידה צריך לתמוך ביישום חוסן.

שמים לב לאתגרים, משברים ודרכי התמודדות, ומתקיימים זמן לשיח על תחושת מסוגלות לנגח קשים הכוונה עצמית בהצבת מטרות וחתימה חושה להשגתן. מבינים את האתגרים של הסטודנטים והסטודנטים (לא מתעלמים מהם) ובה בעת סטיינים הם להתמודד עם האתגרים (לא מוותרים להם).

ד. היבטים בין אישיים מחוץ להוראה

בהוראה אקדמית מבוססת פדגוגיה של חוסן מתייחסים גם לאירועים מורערי חוסן שאינם קשורים להוראה והלמידה (למשל: מצב בחופי מחנה, קורונה וכו'), על חשבון זמן הלמידה או מחוצה לה. מטפחים קשר אישי תומך עם הסטודנטים והסטודנטים בהתבסס על אמיקה ונבולת ראייה.

המכון לפדגוגיה של חוסן יזם שלושה מפגשים מקוונים פתוחים לקהל הרחב המתמקדים בחוסן עם אורחים מומחים בתחום זה (**קישור**)

* **הקורס 'פדגוגיה של חוסן'** שפותח ע"י המכללה מוצע ללא עלות על גבי הפלטפורמה של קמפוס.ל. מכללות רבות בחרו להנגיש אותו לסטודנטיות והסטודנטים שלהם בימים אלו.

חוסן לסטודנטיות ולסטודנטים:

* המרצים והמרצות החלו להכין תכניות עבודה בהתייחס ל'תו החוסן' על פי 'מתווה החוסן': ארבעת אופניות החוסן של המכללה. השיעורים מבטאים חוסן בתכני השיעור הנבחרים, דרכי בהוראה- התנסות של הסטודנטים במהלך הלמידה מעבר להקשבה, המשגת ההוראה, הדגשת הקשר הלימוד גם לחייהם של הסטודנטים בהיבט הפרטי והלימודי. ניתן דגש ליחסים **בינאישיים בתוך ההוראה, וכעת יותר מתמיד, עוד בטרם החלה השנה, גם מחוץ להוראה (ע"י שליחת מיילים ויצירת קשר טלפוני).**

* כל ההרצאות שנשלחו לקהל הרחב הוצעו לסטודנטיות והסטודנטים של המכללה. בנוסף הוצעו תהליכי תמיכה מותאמים אישית עם פסיכולוגית.

ד"ר סיגלית צמח

ראש המרכז לקידום איכות ההוראה

הערכות במלחמה - המרכז לקידום ההוראה, SCE המכללה להנדסה ע"ש סמי שמעון

הוראה זו מכילה בנוסף מגוון של תכנים רלוונטיים (כולל אלו שיוצרו ע"י צוותי העבודה של פורום המרכזים לקידום ההוראה). כדי לדייק את התמיכה במרצים, הוכן סקר צרכים שהופץ לסגל ובהתאם לתוצאותיו, מונגש מידע ממוקד יותר לגבי הדרכות וניתן ייעוץ אישי, לצד תמיכה בצרכים טכנולוגיים למפונים מבתיהם.

לאור האפשרות של פתיחת הסמסטר בעוד כשלושה שבועות, ועל מנת לספק לסגל הזדמנות לשאול שאלות, להתלבט ולחלוק רעיונות עם עמיתיהם, נקבע מפגש עמיתים לסגל האקדמי בהובלה של המרכז. מתוך הבנה שהחזרה לשגרה מסוימת, בצל המלחמה, לא תהיה פשוטה, מתוכנן מפגש נוסף לתום השבוע הראשון של הסמסטר על מנת לספק לסגל הזדמנות להתייעץ, לשתף, לתת טיפים, ולהיעזר בניסיונם של עמיתים עם הקשיים שיצוצו.

פרופ' דורית תבור, ראשת המרכז להערכת איכות וקידום ההוראה
ד"ר גלי נווה, אחראית פדגוגיה דיגיטלית המרכז לקידום ההוראה, קמפוס ב"ש

המלחמה שפרצה בשביעי באוקטובר כשבוע לפני פתיחת הסמסטר חייבה אותנו בהערכות חדשה. במפגש בזום של הנהלת המכללה עם הסגל האקדמי של המוסד, המרכז לקידום ההוראה פנה לכלל הסגל במכללה והציע תמיכה למעוניינים בכך. מאז פועל המרכז במספר מישורים על מנת לספק מענה כולל ככל הניתן בתנאי אי הוודאות השוררים כרגע. לאור שפע ההדרכות הרלוונטיות להיערכות לפתיחת הסמסטר המוצעות ע"י גורמים שונים (בנושא חוסן, הוראה מרחוק, התאמת הסילבוס וכדומה), ובראש ובראשונה ע"י הפורום של המרכזים לקידום ההוראה, ובמטרה לא ליצור עומס יתר על חברי הסגל, הוחלט להנגיש את ההדרכות הללו ולא להציע הדרכות נוספות. הנגשה זו נעשית באמצעות מייל שבועי שנשלח לחברי הסגל בו מפורטות ההדרכות המתוכננות לשבוע הקרוב, לצד רשימה מתעדכנת באתר המרכז לקידום ההוראה של המכללה (אתר Moodle הנגיש לכלל הסגל האקדמי). רשימה זו, הכוללת את פרטי ההדרכות המתוכננות וההקלטות והמצגות של הדרכות שהתקיימו, שובצה ביחידת הוראה ייעודית באתר המרכז העוסקת בהוראה בצל המלחמה. יחידת

שלום רב,

מלחמת "חרבות ברזל" פרצה בבוקר ה-7 לאוקטובר 2023. המוסדות האקדמיים מתמודדים בתקופה זו עם תנאי אי ודאות לקראת פתיחת שנת הלימודים האקדמית בצל המלחמה ועם קשיים רגשיים גדולים של חברי הסגל והסטודנטים. אתם פורום ראשי המרכזים והצוותים לקידום ההוראה, הלמידה וההערכה של כל המוסדות להשכלה גבוהה נרתמתם לשתף פעולה, לחשוב יחדיו, לתכנן ולגבש יעדים, מתודות, כלים להערכות משמעותית הנדרשת כדי לתת מענים לסטודנטים ולמרצים המשרתים במילואים, לבני/בנות זוגם, לפצועים, לאלה בישובים המפונים כמו גם לסטודנטים ולמרצים ממשפחות נפגעי פעולות האיבה לצורך חזרה ללימודים בעת מלחמה. אתם ראשי המרכזים לקידום ההוראה, הלמידה וההערכה, בכל המוסדות להשכלה גבוהה, בהובלתה של פרופ' ניצה דוידוביץ, יו"ר הפורום, ראויים לכל הערכה ושבח. אתם צוות אקדמי ענייני ומקצועי, מסור ותומך, פעיל ומשתף פעולה. יישר כוחכם! בהערכה רבה ובתפילה לימים טובים ולבשורות טובות.

פרופ' רבקה ודמני – שאומן
יו"ר (בשיתוף) צוות לקידום ההוראה והלמידה
המועצה להשכלה גבוהה

יום יבוא, הלוואי שיגיע מהר,
נשב כולנו יחד וניזכר,
איך פעם כל דבר הבהיל
ואיך עכשיו הכל רגיל
תקופה קשה, אך היא עברה
עכשיו יש סוף כל סוף שגרה.

מתוך שירת הטריגר, כתבה לילך קיפניס.
לילך נחטפה ב- 7.10.23 מביתה שבבארי ונמצאת בשבי בעזה.

יבואו ימים טובים.